

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

7 ביולי 2025

1142

י"א בתמוז התשפ"ה

עמוד

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 157) (הארכת תקופת ההתיישנות בעבירות מין בקטינים),
התשפ"ה-2025 306

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם הוועדה המשותפת של ועדת החוקה, חוק ומשפט והוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי לדיון בהצעת חוק לביטול ההתיישנות בעבירות מין (תיקוני חקיקה):

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 157) (הארכת תקופת ההתיישנות בעבירות מין בקטינים), התשפ"ה-2025*

1. תיקון סעיף 354 - בחוק העונשין, התשל"ז-1977, בסעיף 354 -

(1) בסעיף קטן (א) -

(א) ברישה, במקום "עשרים ושמונה" יבוא "שלושים ושלוש";

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

- לעניין עבירות אינוס, חדירה אסורה ומעשה מגונה שנעברו בקטין על ידי בן משפחה או האחראי עליו - מניין תקופת ההתיישנות יחל בהגיעו של הקטין הנפגע לגיל 28;

- לעניין עבירות אינוס ומעשה מגונה בנסיבות מסוימות שנעברו בקטין שלא על ידי בן משפחה או האחראי עליו - מניין תקופת ההתיישנות יחל בהגיעו של הקטין הנפגע לגיל 23.

עם השנים עלה כי גם בעבירת מין שנעברה בקטין שלא בתוך המשפחה או על ידי האחראי עליו טמון קושי משמעותי ביותר בעיבוד הפגיעה ובחשיפתה, במיוחד מאחר שפעמים רבות אף אם הפוגע אינו בן משפחה הוא אדם הקרוב לקטין.

בשל כך מוצע לקבוע לעניין עבירות מין שנעברו בקטין תקופת התיישנות מורחבת וזהה בין שהעבירה נעברה בתוך המשפחה ובין שנעברה מחוצה לה. יצוין כי גם במדינות רבות אחרות שנקבעה בהן תקופת התיישנות ממושכת לעניין פגיעה מינית בקטינים לא נהוגה הבחנה בין עבירות מין בקטין לפי זהות הפוגע.

כמו כן, מעדייות שהובאו בפני ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת (להלן - הוועדה) בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה ומעבודת מטה שנערכה במשרד המשפטים והוצגה בפני הוועדה לגבי תקופת ההתיישנות בעבירות מין שנעברו בקטינים בישראל בהשוואה להסדרים במדינות אחרות, עולה כי פעמים רבות, מאחר שנדרש למי שנפגע בהיותו קטין פרק זמן ממושך אף יותר מזה הקבוע היום בחוק כדי לחשוף את הפגיעה המינית שעבר, בין שהדבר נובע ממורכבות מערכת היחסים ובין מסיבות הכרוכות במצבו הנפשי ויכולתו להתמודד עם הל"ך

סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, קובע כי ככלל תקופת ההתיישנות החלה על עבירות מסוג פשע היא עשר שנים מיום ביצוע העבירה. ואולם, לעניין עבירות פשע המפורטות בתוספת ראשונה ב' לחוק האמור, ובהן עבירת האינוס לפי סעיף 345 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - החוק), עבירת מעשה מגונה בנסיבות סעיף 348(ב) לחוק ועבירות מין במשפחה לפי סעיף 351(א), (ב) ו-1(ג) ו-2 לחוק, נקבע כי תקופת ההתיישנות היא 15 שנים מיום ביצוע העבירה.

העקרונות העומדים בבסיס קביעתה של תקופת התיישנות נוגעים, בין השאר, לקשיים ראייתיים הנובעים מחלוף הזמן ועלולים לפגוע ביכולת הנאשם להתגונן ובאפשרות להגיע לחקר האמת, וכן לכך שהאינטרס הציבורי בהעמדה לדיון פוחת בחלוף שנים רבות מביצוע עבירה.

ואולם, לעניין עבירות מין שנעברו בקטין המחוקק הכיר בכך שנדרש איזון אחר והאריך את תקופת ההתיישנות. בעבירות אלה על הקושי של הנפגע לחשוף פגיעה מינית כשלעצמו מתווסף קושי הנובע מהיותו קטין, לרבות פערי הכוחות בינו ובין הפוגע וקושי בהבנת עצם הפגיעה. נוסף על כך, אם הפגיעה המינית נעברה בקטין על ידי הורה, בן משפחה או אדם קרוב אחר, פעמים רבות עיבוד הפגיעה וגיוס הכוחות כדי לחשוף אותה ולהתלונן עשוי להימשך שנים רבות. לפיכך נקבעו בסעיף 354 לחוק תקופות התיישנות מיוחדות לעניין עבירות מין שנעברו בקטינים. סעיף זה מבחין בין תקופת ההתיישנות בעבירות מין שנעברו בקטינים על ידי בן משפחה או אחראי על הקטין ובין עבירות כאמור שנעברו בקטין על ידי אדם אחר, שאינו בן משפחה או אחראי על הקטין, כמפורט להלן:

* הצעת חוק מס' פ/25/78 (מספר פנימי: 2197936); הועברה לוועדה ביום א' באדר התשפ"ג (22 בפברואר 2023); הצעת חוק מס' פ/25/2559 (מספר פנימי: 2200198); הועברה לוועדה ביום ח' באדר התשפ"ג (1 במרץ 2023); הצעות חוק מס' פ/25/2601 (מספר פנימי: 2200737) ו-ר/25/2779 (מספר פנימי: 2202549); הועברו לוועדה ביום י"ט באייר התשפ"ג (10 במאי 2023).

1 ס"ח התשל"ו, עמ' 226; התשפ"ה, עמ' 528.

"(4) עבירה שעבר מי שמלאו לו חמש עשרה שנים, והוא אינו האחראי על הקטין כאמור בפסקה (2), בן משפחה כאמור באותה פסקה, או בנם או בתם של דודו או דודתו כאמור בפסקה (3), והיא אחת מן העבירות הבאות:

(א) אינוס - לפי סעיף 345;

(ב) מעשה מגונה - לפי סעיף 348(א), (ב) או (ג)101:"

(2) סעיפים קטנים (ג) עד (ה) - בטלים;

(3) בסופו יבוא:

"(ו) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על עבירה שביום כניסתו לתוקף של חוק העונשין (תיקון מס' 157) (הארכת תקופת ההתיישנות בעבירות מין בקטינים), התשפ"ה-2025, טרם התיישנה לפי הדין שחל עליה ערב המועד האמור:"

ד ב ר י ה ס ב ר

בידי מי שמלאו לו חמש עשרה שנים, והוא אינו האחראי על הקטין כאמור בהגדרה "אחראי על קטין או חסר ישע" שבסעיף קטן (א)2, בן משפחה כהגדרתו באותו סעיף קטן, או בנם או בתם של דודו או דודתו של הקטין כאמור בסעיף קטן (א)3, יחל מנין תקופת ההתיישנות ביום שמלאו לקטין עשרים ושלוש שנים; ואולם אם חלפה מיום ביצוע העבירה, התקופה הנקובה לגביה כאמור בסעיף קטן (א) - לא יוגש כתב אישום אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה.

(2) ואלה העבירות:

(א) אינוס - לפי סעיף 345;

(ב) (נמחקה);

(ג) מעשה מגונה - לפי סעיף 348(א), (ב) או (ג)101.

(ד) הוגש כתב אישום, לפי סעיף קטן (ג), בעקבות תלונה שהוגשה למשטרה לאחר שחלפה מיום ביצוע העבירה, התקופה הנקובה לגביה כאמור בסעיף קטן (א) או לאחר שמלאו לקטין 18 שנים, לפי המאוחר, לא יורשע אדם על סמך עדות יחידה של נפגע העבירה אלא אם כן יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה; כלל כתב האישום גם עבירה שלא כאמור בסעיף קטן (ג), תחול הוראת סעיף קטן זה רק לענין העבירה כאמור באותו סעיף קטן.

(ה) הוראות סעיף קטן (ג) יחולו גם על עבירה שביום כניסתו לתוקף של חוק העונשין (תיקון מס' 84), התשס"ה-2005, טרם התיישנה לפי סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, לפי הדין שחל עליה ערב המועד האמור:"

משפטי, בחלק ממדינות העולם נקבעה תקופת התיישנות ארוכה יותר או שתקופת ההתיישנות בוטלה לחלוטין.

כדי למצות את הדין עם מי שפגע מינית בקטין ולאפשר לנפגע פרק זמן משמעותי לגבש החלטה להגיש תלונה נוכח הקשיים הרבים ולנקוט צעד זה כאשר הוא בשל לכך, מוצע אפוא להאריך את תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק ולקבוע שהיא תימנה החל מהגיעו של הקטין שנפגע לגיל 33. כך, בעבירות המין החמורות ביותר תסתיים תקופת ההתיישנות כאשר ימלאו למי שנפגע 48 שנים.

יצוין כי נוכח הקשיים הגלומים בהארכת תקופת ההתיישנות נקבע בסעיף 354 לחוק כי בחלוף תקופה ממושכת, כמפורט בסעיף, לא יוגש כתב אישום אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה וכי אדם לא יורשע על סמך עדות יחידה אלא אם כן יש ראיה לחיזוקה. דרישות אלה נותרו כאמור בסעיף 354(א) לחוק, אך בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תדון הוועדה בשאלה אם נדרשת התאמה שלהן לתיקון המוצע.

עוד מוצע לקבוע כי הארכת תקופת ההתיישנות לפי התיקון המוצע תחול על עבירה שטרם התיישנה לפי ההסדר שהיה בתוקף ערב תחילת התיקון המוצע (הוראה דומה נקבעה גם בתיקון קודם של החוק, שהאריך אף הוא את תקופת ההתיישנות).

וזה נוסחם של סעיפים קטנים (ג) עד (ה) שבסעיף 354 לחוק, שמוצע לבטלם:

"(ג)101 בעבירות המנויות בסעיף קטן זה, שנעברו בקטין,

יוזמים: חברי הכנסת אליהו רביבו, אפרת רייטן מרום, שרון ניר, עאידה תומא סלימאן, מירב כהן, קארין אלהרר, לימור סון הר מלך, אביגדור ליברמן, עודד פורר, יבגני סובה, יוליה מלינובסקי, חמד עמאר, אחמד טיבי, עופר כסיף

